

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 85. Quid circa excusationem propter compositionem cum Papa vel
Episcopo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42561

A D D E N D A.

410 Q. 84. Quid notandum sit circa excusationem ex eo, quòd damnum causatum sit sine culpa. R. Videri debent dicta à n. 170.

Q. 85. Quid circa excusationem propter compositionem cum Papa vel Episcopo. R. Seqq. §. 1. Compositio illa est conventio, in qua Papa debitori indulget, ut major quantitas debiti incerti, id est, cuius Dominus nescitur, mutetur in minorem, v. g. ut pro viginti aureis dentur viginti solidi ad usum pium, reliquum autem sibi retineat debitor: soletque hoc concedi per Bullam Cruciatæ, sic dictam, quia data est in favorem militiæ cruciatæ, id est, rubrâ cruce in dextera scapula insignitæ, quam Rex Hispaniæ educit contra infideles: & tum portio illa minor assignatur isti bello. Papam autem justè & licitè id facere posse, adeoque debitorem, etiam ex delicto, esse in conscientia tutum, probat post *Mol.* & alios *Lugo* D. 6. n. 150. & D. 21. à n. 91., quia Papa habet jus indirectè in res temporales, quando id necesse est ad bonum spirituale, uti fusè demonstrant *Diana* T. 1. post p. 10. R. 5. & seqq. & *Moya* T. 1. T. 6. D. 3. Q. 3., ex quibus infert *Lugo* n. 96., tenentque etiam alii multi cum *Dicast.* D. 10. n. 175., quamvis Papa nunquam sic disponat circa debita certa, posse tamen causam esse, ob quam id licitè & validè faceret; maximè autem tenent hæc circa debita formalibus hæreticis restituenda, quorum bona vel Ecclesiis Catholicis erepta sunt, vel saltem applicari deberent fisco, licèt nunc ob impotentiam non applicentur.

411 §. 2. Si causa, ob quam Papa facit compositionem,

tionem, non sit sufficiens, *Cord. Turr. & alii* adhuc affirmant compositionem esse validam, & debitorem esse in conscientia tutum, quia Papa habet potestatem disponendi de iis bonis: è contrà negant *Covarr. Sot. Nav. Med. Mol. & alii*, quia Papa non potest sine causa rem alienam invito domino applicare alteri: *Lugo D. 21. n. 95.* sic distinguit, si restitutio debeat fieri ex Lege Ecclesiæ, valet sine causa sufficiente, quia Papa potest dispensare in lege Ecclesiastica: si autem aliunde fieri debeat, requiritur causa sufficiens, quia Papa non est dominus sed tantum administrator talium bonorum, ergo non potest alienare, nisi secundum voluntatem præsumptam domini.

§. 3. Si post compositionem & persolutam 412 partem designatam compareat dominus, *Cord. Covarr. Turr. Mol. Villal. Rodriq. & alii* putant debitorem teneri ad residuum ei dandum, quia Papa non intendit nec potest extinguere jus creditorum, si compareant: è contrà *Bann. Sot. Henriq. Acoft. Trul. Diana P. 4. T. 4. R. 112.* dicunt non teneri, quia hæc compositio æquivalet præscriptioni, ergo per illam ex voluntate supremi Principis transfertur dominium: *Lugo n. 98.* sic distinguit, si compositio facta est in iis circumstantiis, in quibus ob præsumptam domini voluntatem debitor dare potuisset pauperibus vel causis piis, ad nihil ultra tenetur, etiam pro foro externo, uti docent *Rodriq. Lugo n. 105. & Castrop. apud Dian. P. 11. T. 8. R. 11.*, quia Papa tum, ex præsumpta etiam voluntate domini, habet jus disponendi, idque utile est domino, quia intentione bonâ fit, & Papa supplet ex thesauris Ecclesiæ pro anima ipsius: è contrà si compositio

positio facta sit prius, quam diligentia requisita sit præmissa pro inveniendo domino, debitor tenetur ad totum, sicuti si pauperibus sine prævia circumspeditione dedisset, secundum dicta n. 96., Et in hanc sententiam magis propendet *ffls.* T. 4. D. 3. n. 300., licet utramque dicat probabilem.

413 §. 4. *Henriq. Villal. Trul. & Diana P. 4. T. 4. R. 112.* putant etiam Episcopum pro sua Diocesi posse sic componere, quia hoc nullo jure est reservatum Papæ; & id videtur esse juxta voluntatem creditorum pro utilitate animæ: è contrà *Silv. Cord. Rodriq. Mol. Turr. Lugo n. 107. flls. n. 297.* dicunt non posse, uti & praxis ostendit, quia Episcopus nec habet jus altum in res temporales, nec potestatem illam indirectè disponendi de rebus temporalibus subditorum, quam soli Papæ concedunt Authores.

414 §. 5. *Sot. & Henriq.* putant id posse Principem temporalem, quia hæc bona subsunt alto ipsius dominio, quod probabile esse dicit *ffls.*, si debitum incertum non sit ex delicto, testaturque *Less. L. 2. C. 14. n. 36.* in diversis regnis hæreditates incertas & bona inventa assignari fisco vel magnatibus: Consentunt *Hurt. & Castrop.*, si Papa sibi hoc non reservarit: *Turr.* putat posse circa inventa, non autem circa debita incerta, horum enim compositionem dicit Papam sibi reservasse: *Lugo n. 109.* putat Principes sæculares ob jus gubernandi temporalia, quod habent, posse, quando adhuc spes est inveniendi dominum, designare personam, quæ bona inventa & incerta retineat ac procuret, cum jure acquirendicia, si dominus non compareat, id enim est ratio-

rationabile & in utilitatem creditoris : si autem non sit spes reperiendi dominum , non potest componere, quia voluntas domini, tum est, ut in utilitatem suam spiritualem expendatur, dispositiones autem circa bona destinata ad usus pios reservavit sibi Ecclesia : & in hoc consentiunt etiam *Cord. Mol. 7lls.* , quia praxis non habet , ut de talibus bonis disponant sæculares , nisi ubi id habet consuetudo cum ratificatione Papæ.

§. 6. Si quis diu differat applicare bona incerta pauperibus vel piis causis , spe obtinendæ interim compositionis, peccat, quia agit contra voluntatem & utilitatem domini, *Mol. Lugo n. 110.*, obtentâ tamen compositione postea liberatur ab omni restitutione. 415

§. 7. Compositio hæc conceditur, 1. pro fructibus Ecclesiasticis malè perceptis , quamvis sciatur, cui Ecclesiæ debeantur : 2. Pro medietate legatorum, si nesciantur legatarii : 3. Pro acquisitis ex contractu iniusto ex utraque parte : 4. Pro acquisitis illicitè ex una parte : 5. Pro aliis bonis incertis etiam licitè acquisitis , de quibus plura habet *Lugo à n. 111.*, ubi etiam bene explicat, in quibus casibus & pro quibus summis fieri non possit talis compositio. 416

§. 8. *Lop.* aliique apud *Dian. p. 4. t. 4. R. 46.* docent mercatores, pistoros &c., qui per parva furta defraudarunt eementes ex eadem communitate, qui nunc ignorantur, posse petere compositionem cum Papa, idemque tenent illi, qui cum *S. Th.* putant pauperibus dari posse , sed opposita sententia est communior, quam tenendam esse censet *Diana* , & tenuimus n. 244. nem-

nempe restituendum esse hominibus illius com-
munitatis, quæ defraudata est, uti habet etiam
Busenb. relatus n. 201.

418 §. 9. Si creditor sit notus, sed ita longè absit,
ut ex præsumpta eius voluntate debitum dari
posset pauperibus, tum putant *Sot. & Henriq.*
non licere compositionem, quia tantum conce-
ditur, quando creditor est incertus; sed *Covarr.*
Rodriq. & Turr. tenent tum etiam licere, idem-
que probabile putat *Lugo n. 139.*, quia in Bulla
dicitur, dum sciri non possunt ii, quibus legitime debe-
bat & posset fieri restitutio, in tali autem casu non
scitur dominus, cui debeat & possit fieri restitu-
tio, ergo.

419 §. 10. Quod retinetur ex compositione, de-
bet expendi pro solutione aliorum debitorum
certorum: si tamen Cajus habens potestatem
componendi mortuus esset, & hæres loco eius
composuisset, quod eum facere posse docet *Lugo*
n. 143., putat idem *Lugo d. 20. n. 12.* hæredem
non teneri hoc expendere ad alia debita certa te-
statoris, quia hæc debita debent solvi ex hæredi-
tate: è contrà *Mol.* tenet oppositum, quia agit
negotium & partes alterius: sed videntur posse
conciliari hoc modo; si hanc compositionem
petiit hæres specialiter pro se, & non agat ut hæ-
res, potest sibi retinere, quia gratia illa ipsius
personæ conceditur, non aliter atque si ea bona
ab alio erepta essent & ipsi redonata: si autem
composuit ex vi potestatis & Bullæ, quam testa-
tor habuit, debet expendere in alia debita
defuncti, quia tum non agit causam suam sed de-
functi vel hæreditatis, & quod retinet, habet ve-
luti persona civiliter eadem cum defuncto, ergo
tene-

tenetur expendere ad extinguenda debita defuncti.

De privilegio, quod Cæsar vel Rex Hispaniæ quibusdam confert, ut non possint conveniri de debito, nisi quantum commodè possunt, videri possunt *Dicast. à n. 68. & Haun. n. 433.*

Q. 86. *An Titius iniquus detentor excusetur, si 420*
suadente vel jubente Confessario rem alienam dederit pauperibus, aut eam commendarit Confessario, ut restitueret, qui tamen hoc negligat. R. §. 1. Si Confessarius suaserit absque præmissa sufficiente diligentia in inveniendo domino, dictum est n. 96., per se loquendo, non excusari, saltem in defectu Confessarii; & idem est à potiori, si Confessarius, quando dominus sciebatur, temerè suaserit dari pauperibus, quod domino restitui debebat & poterat.

§. 2. Si Confessarius etiam ita imprudenter 421
obligarit pœnitentem ad dandum pauperibus, pœnitens videtur liber, quia in illis circumstantiis ex præcepto Confessarii tenebatur dare pauperibus, ergo prudenter præsumitur creditor consensisse, ut id fieret. In oppositum occurrit, quòd creditor non censeatur consentire, nisi res prudenter sit assignata pauperibus, ergo licet Titius non peccarit sequendo Confessarium, imò obligatus fuerit sequi, cùm tamen hoc præceptum fuerit imprudens, & eius causa fuerit præterita iniuria à Titio commissa, ratione hujus manet obligatio restituendi; quod jam magis confirmabitur.

§. 3. Si Titius rem alienam commiserit Con- 422
fessario, ut restituat, & hic sibi retineat vel perdat, etiam sine culpa, aliqui dicunt Titium, qui fuerat